

ΜΑΘΗΜΑ / ΤΑΞΗ:	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Β'ΤΑΞΗ ΕΠΑΛ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:	14/3/2026

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ

Μη λογοτεχνικό κείμενο

1^η δραστηριότητα

A1. Να αποδώσεις συνοπτικά σε 50-60 λέξεις την επιρροή της οικογένειας στην εκδήλωση της παραβατικής συμπεριφοράς των εφήβων, σύμφωνα με το κείμενο.

Η οικογένεια διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εκδήλωση παραβατικής συμπεριφοράς του εφήβου. Ειδικότερα, τα παιδιά που μεγαλώνουν σε προβληματικό περιβάλλον ή έχουν υποστεί κακοποίηση, είναι πιθανό να υιοθετήσουν παραβατικά πρότυπα συμπεριφοράς, αναπαράγοντας τη βία που έχουν βιώσει στην οικογένειά τους. Επιπλέον, η παραβατικότητα αποτελεί και ένα είδος αυτοσυντήρησης για εφήβους που μεγαλώνουν σε ένα συναισθηματικά στερημένο οικογενειακό περιβάλλον. (57 λέξεις)

2^η δραστηριότητα

A2.α) Στις παρακάτω προτάσεις να εξηγήσεις τη λειτουργία των αντίστοιχων σημείων στίξης με βάση το νόημα του κειμένου.

1. «αποκλίνουσα συμπεριφορά»(εισαγωγικά,1^η παράγραφος): ειδική ορολογία που προέρχεται από τον κλάδο της ψυχολογίας
2. (βανδαλισμοί, επιθετική συμπεριφορά, bullying, εκβιασμοί, κλοπές)(παρένθεση, 2^η παράγραφος): επεξήγηση των πιο συχνών παραβατικών συμπεριφορών που έχουν καταγραφεί από τα ΜΜΕ.
3. προσπαθώντας να βρει το δικό του μονοπάτι για την επιβίωση....(αποσιωπητικά, 5^η παράγραφος): συναισθηματική φόρτιση, συγκίνηση για τους εφήβους εκείνους που αναζητούν λανθασμένα ταυτότητα μέσα από τη βία, νιώθοντας παραμελημένοι από την οικογένειά τους
4. με γονείς που προσπαθούν για ό,τι καλύτερο!(θαυμαστικό,7^η παράγραφος): έντονη έκπληξη για την εκδήλωση βίας ακόμη και από παιδιά που μεγαλώνουν σε ένα υγιές οικογενειακό περιβάλλον.

A2.β) Στις παρακάτω φράσεις να μετατρέψεις την ποιητική λειτουργία της γλώσσας σε αναφορική. Τι αλλαγές παρατηρείς στο ύφος;

α) «η παραβατική συμπεριφορά έχει τις ρίζες της». (1^η παράγραφος)

β) «προσπαθώντας να βρει το δικό του μονοπάτι για την επιβίωση». (5^η παράγραφος)

α) η παραβατική συμπεριφορά **προέρχεται**

β) προσπαθώντας να βρει **έναν τρόπο για να επιβιώσει**.

Αρχικά, με την ποιητική λειτουργία της γλώσσας ο συντάκτης απευθύνεται στο συναίσθημα του δέκτη αποσκοπώντας να τον ευαισθητοποιήσει γύρω από το θέμα της νεανικής παραβατικότητας και τη συμπεριφορά του εφήβου ως αποτέλεσμα ενός νοσηρού

οικογενειακού περιβάλλοντος. Το ύφος σε αυτά τα σημεία γίνεται ζωντανό και παραστατικό προσελκύοντας το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Με την μετατροπή των φράσεων σε αναφορική λειτουργία ο συντάκτης απευθύνεται στη λογική του δέκτη, ο λόγος αποκτά αντικειμενικότητα και το ύφος μετατρέπεται σε πληροφοριακό και πιο κατανοητό για τον αναγνώστη.

A2.γ) Να γράψεις έναν τίτλο που να αποδίδει το περιεχόμενο του κειμένου χρησιμοποιώντας την ποιητική/συνυποδηλωτική λειτουργία της γλώσσας.

«Παιδιά που ψάχνουν την αγάπη»/Η κραυγή του εφήβου/Μια μάχη για επιβίωση

3^η δραστηριότητα

A3. Με αφορμή το κείμενο που προηγήθηκε, γράφεις ένα άρθρο στο ιστολόγιο του σχολείου σου, 200-250 λέξεων, στο οποίο παρουσιάζεις τον βασικότερο λόγο -κατά τη γνώμη σου- που ωθεί έναν έφηβο σε αποκλίνουσα συμπεριφορά. Στη συνέχεια διατυπώνεις τη συμφωνία ή τη διαφωνία σου, στηριζόμενος/η στις εμπειρίες σου, για το αν το σχολείο μπορεί να βοηθήσει τους εφήβους με αποκλίνουσα συμπεριφορά

Κειμενικό είδος: μαθητικό άρθρο δημοσιευμένο σε σχολικό ιστολόγιο

Ενδεικτικός τίτλος: Μάχη για επιβίωση

Αφόρμηση: από συνήθη περιστατικά βίαιων συμπεριφορών που συμβαίνουν καθημερινά μεταξύ των εφήβων και από το μη λογοτεχνικό κείμενο που διάβασαν οι μαθητές.

Γλώσσα: αναφορική λειτουργία της γλώσσας

Ύφος λόγου: απλό και οικείο

Ρηματικά πρόσωπα: κατά κύριο λόγο α' και γ' πρόσωπο ενικού και πληθυντικού αριθμού

Ενδεικτικοί άξονες ανάλυσης

Ο βασικότερος λόγος που ωθεί έναν έφηβο σε αποκλίνουσα συμπεριφορά:(οι λόγοι αντλούνται από το κείμενο αναφοράς. Οι μαθητές μπορούν να αναφερθούν σε έναν από αυτούς)

- Τα παιδιά που μεγαλώνουν σε προβληματικό οικογενειακό περιβάλλον, μπορεί να έχουν περισσότερες πιθανότητες να εμφανίσουν και αυτά προβληματικές συμπεριφορές.
- Τα προσωπικά βιώματα ενδοοικογενειακής βίας είτε ως θύματα αυτής είτε ως μάρτυρες συγκρούσεων ανάμεσα στους γονείς κάνουν τα παιδιά να αναπαράγουν κάποιες φορές αυτά τα μοντέλα συμπεριφοράς.
- Η παραβατική συμπεριφορά γίνεται προσπάθεια απόκτησης ταυτότητας και αίσθημα αυτοσυντήρησης εξαιτίας της παραμέλησης του εφήβου από την οικογένειά του.
- Ορισμένοι έφηβοι εκδηλώνουν αδυναμία συμμόρφωσης με το σύστημα κανόνων που επιτάσσει η κοινωνία και γι' αυτό φέρονται αντιδραστικά και επιθετικά.
- Κάποια παιδιά αναπτύσσουν ανεξέλεγκτη συμπεριφορά διότι τα όρια που θέτουν γονείς και εκπαιδευτικοί δεν επαρκούν.

Συμφωνία ή διαφωνία για το αν το σχολείο μπορεί να βοηθήσει τους εφήβους με αποκλίνουσα συμπεριφορά

Σε περίπτωση συμφωνίας:

Το σχολείο μπορεί να βοηθήσει σε περιπτώσεις νέων με παραβατική συμπεριφορά ή να προλάβει ακραίες συμπεριφορές εφόσον τηρούνται ορισμένες προϋποθέσεις:

- οι εκπαιδευτικοί είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα ψυχικής υγείας των εφήβων και υπάρχει συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών.
- έχουν λάβει την κατάλληλη επιμόρφωση για την διαχείριση αντίστοιχων περιστατικών.
- υπάρχουν εξειδικευμένοι ψυχολόγοι ή κοινωνικοί λειτουργοί στα σχολεία για να ενισχύσουν και να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς.

Σε περίπτωση διαφωνίας:

Το σχολείο δεν μπορεί να βοηθήσει, καθώς χρειάζεται αρωγή από το κράτος ώστε να δημιουργηθούν περισσότερα Κέντρα Ψυχικής Υγείας του παιδιού και του εφήβου, όπου εξειδικευμένο προσωπικό θα ασχολείται με τη συμπεριφορά κάθε νέου. Αυτά τα Κέντρα αλλά και άλλες δημόσιες δομές, σε συνεργασία με τους γονείς, θα αντιμετωπίσουν πιο ικανοποιητικά τα εφηβικά προβλήματα.

B. Λογοτεχνικό κείμενο

1^η δραστηριότητα

B1. Στο παραπάνω απόσπασμα παρουσιάζεται η τραυματική εμπειρία της αφηγήτριας μέσα στη θάλασσα. Ποια είναι αυτή, με ποιον τρόπο σώζεται και τι πιστεύει η ίδια ότι την έσωσε τελικά. Να αναπτύξετε την απάντησή σας σε μια παράγραφο 60-70 λέξεων.

Απάντηση:

Η αφηγήτρια βιώνει μια τραυματική εμπειρία πνιγμού, όταν ο Δημήτρης τη βυθίζει βίαια στη θάλασσα και της σφίγγει τον λαιμό. Ανήμπορη να αναπνεύσει, πιστεύει πως θα πεθάνει. Σώζεται χάρη στην παρέμβαση ενός φίλου, που τον αναγκάζει να την αφήσει, ενώ και η ίδια βρίσκει δύναμη να βγει στην επιφάνεια. Μέσα στον πανικό της, όμως, νομίζει πως τη σώζει ένα ψάρι σταλμένο από τον ήλιο, που τη λυπήθηκε βαθιά. (68 λέξεις)

B2.α) Να εντοπίσετε στο παρακάτω απόσπασμα δύο σημεία στα οποία παρατηρείται επιτάχυνση του αφηγηματικού χρόνου. Με ποιες γλωσσικές εκφράσεις επιτυγχάνεται και ποιος ο ρόλος της στην εξέλιξη της πλοκής;

«Τον Δημήτρη δεν τον πλησίασα ποτέ πια εκείνο το καλοκαίρι, ούτε εκείνος εμένα. Ύστερα από λίγο καιρό κρυφάκουσα τους μεγάλους να λένε ότι έκανε ένα κακό παιχνίδι με ένα αγόρι στη γειτονιά του και τον στείλανε μακριά, κάπου που να μην ξέρει κανείς. [...] Το επόμενο καλοκαίρι ρώτησα τον μπαμπά μου αν ο ήλιος που βυθίζεται μέσα στη θάλασσα μπορεί να πνιγεί. Εκείνος μου εξήγησε ότι ο ήλιος ποτέ δεν ακουμπά τη θάλασσα, παρά κρύβεται στη ράχη της Γης καθώς αυτή γυρίζει».

Απάντηση:

Στο απόσπασμα το καλοκαίρι, που έχει διάρκεια τρεις μήνες, συμπυκνώνεται και αναφέρεται μόνο ένα μόνο συμβάν που συνέβη το καλοκαίρι εκείνο: «Τον Δημήτρη δεν τον πλησίασα ποτέ πια εκείνο το καλοκαίρι, ούτε εκείνος εμένα». Επίσης, ο χρόνος που μεσολαβεί μέχρι το άλλο καλοκαίρι, ένας ολόκληρος χρόνος, παρουσιάζεται και πάλι συμπυκνωμένα με τη φράση: «Το

επόμενο καλοκαίρι ρώτησα τον μπαμπά... καθώς αυτή γύριζε», ενώ παραλείπονται όλα όσα έχουν συμβεί σε αυτό το διάστημα.

Με την επιτάχυνση παραλείπονται περιττές και επουσιώδεις λεπτομέρειες/πληροφορίες, που δεν επηρεάζουν την ιστορία, η πλοκή ξετυλίγεται πιο γοργά, κερδίζοντας έτσι το αναγνωστικό ενδιαφέρον και απομακρύνοντας την αναγνωστική ανία.

B2.β) Στις παρακάτω προτάσεις να εντοπίσετε μία παρομοίωση και μία εικόνα και να σχολιάσετε τη λειτουργία τους στο νόημα του κειμένου.

α) «Κι ήμουν σίγουρη πως το ψάρι εκείνο το είχε στείλει ο ήλιος που με λυπήθηκε και με έκανε ξαφνικά κάτι σαν φίλη του».

β) «Στον ορίζοντα ο ήλιος είχε χαθεί, τα σύννεφα σπασμένα κομμάτια».

Απάντηση:

α) **Παρομοίωση:** «ο ήλιος που με λυπήθηκε και με έκανε ξαφνικά κάτι σαν φίλη του». Η ηρωίδα, απεγνωσμένη και σοκαρισμένη από την άγρια απόπειρα πνιγμού εναντίον της νιώθει την ανάγκη να βρει βοήθεια από κάποιον. Θεωρεί, με την παιδική της αφέλεια πως ο φίλος που παρενέβη για να τη σώσει είναι ένα ψάρι που το έστειλε ο ήλιος, η ανώτερη αυτή, φιλική στον άνθρωπο δύναμη, για να τη βοηθήσει. Η απόγνωσή της να σωθεί την κάνει να ερμηνεύει με έναν εντελώς παράδοξο τρόπο τα γεγονότα.

β) **Εικόνα:** «Στον ορίζοντα ο ήλιος είχε χαθεί, τα σύννεφα σπασμένα κομμάτια». Η εικόνα φανερώνει πως η ώρα ήταν πια περασμένη, ο ήλιος είχε ήδη δύσει, το φως του χάθηκε και εμφανίστηκαν σύννεφα στον ουρανό. Ταυτόχρονα, η εικόνα υποβάλλει και τη συναισθηματική κατάσταση της ηρωίδας, που είναι συντετριμμένη μετά το αιφνίδιο περιστατικό βίας που δέχτηκε.

B2.γ) Να χαρακτηρίσετε τον τύπο του αφηγητή ως προς τη συμμετοχή του στα γεγονότα και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας αναφέροντας συγκεκριμένα χωρία από το κείμενο.

Απάντηση:

Ο αφηγητής ως προς τη συμμετοχή του στα γεγονότα είναι ομοδιηγητικός και η αφήγηση είναι πρωτοπρόσωπη. Η πρωτοπρόσωπη αφήγηση («Ήξερα ότι σε λίγο θα πέθαινα... σαν σταγόνα») από έναν ομοδιηγητικό αφηγητή (η ηρωίδα είναι η αφηγήτρια και αφηγείται ένα περιστατικό στο οποίο η ίδια είναι κεντρικό πρόσωπο/πρωταγωνίστρια) σε συνδυασμό με τον εξομολογητικό χαρακτήρα («Ενώ το σκεφτόμουν, το χέρι του Δημήτρη, μακρύ και γεμάτο σκληρά κόκαλα... κάτω απ' το νερό») της αφήγησης συγκροτούν τον βιωματικό χαρακτήρα του αποσπάσματος. Η βιωματικότητα καθιστά την ιστορία πολύ ενδιαφέρουσα για τον αναγνώστη και πειστική, εφόσον προέρχεται από προσωπικά βιώματα. Ο λόγος άμεσος, παραστατικός, με έντονη δραματικότητα εξασφαλίζει την μέθεξη και τη συναισθηματική εμπλοκή/συμμετοχή του αναγνώστη στο πάθος του ήρωα.

B3. Να επιλέξετε ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα. Να καταγράψετε την απάντησή σας σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Το κεντρικό πρόσωπο της αφήγησης βιώνει ένα περιστατικό βίας από ένα σχεδόν συνομήλικό αγόρι. Να παρουσιάσετε τα συναισθήματα και τις σκέψεις της αφηγήτριας γι' αυτό το επικίνδυνο συμβάν της ζωής της, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με στοιχεία από το κείμενο. Συμφωνείτε ή διαφωνείτε πως οι έφηβοι της σύγχρονης εποχής βιώνουν περιστατικά βίας στην καθημερινότητά τους. Να αιτιολογήσετε την προσωπική σας τοποθέτηση.
2. Γράφεις μια επιστολή προς τον πατέρα σου υιοθετώντας την οπτική γωνία της αφηγήτριας, για να του εξιστορήσεις το τραυματικό περιστατικό και να του εκφράσεις γραπτώς τα συναισθήματα που ένιωσες και δεν τόλμησες να του πεις εκείνο το καλοκαίρι.

Απάντηση:

1. Η ηρωίδα βιώνει αρχικά μια ειδυλλιακή καλοκαιρινή στιγμή, καθώς ο ήλιος που δύνει καθρεφτίζεται στη θάλασσα και εκείνη επιθυμεί να βουτήξει («Όταν άρχισε να δύνει... σε μπουρμπουλήθρες νερού»). Η γαλήνη, όμως, διακόπτεται βίαια, όταν ο Δημήτρης της πατά τους ώμους και της σφίγγει τον λαιμό. Βυθισμένη στο νερό, πανικοβάλλεται και συνειδητοποιεί ότι «ο αέρας μέσα της ήταν μικρός σαν σταγόνα», πιστεύοντας πως θα πεθάνει. Νιώθει φόβο, αδυναμία και απόγνωση, ενώ μετά τη σωτηρία της απομακρύνεται οριστικά («Τον Δημήτρη δεν τον πλησίασα ποτέ πια...») και κρατά το γεγονός κρυφό από ντροπή, γεγονός που δείχνει το βαθύ ψυχικό τραύμα.

Συμφωνώ ότι και σήμερα οι έφηβοι βιώνουν συχνά περιστατικά βίας. Ο σχολικός εκφοβισμός, η λεκτική και σωματική επιθετικότητα αλλά και η διαδικτυακή παρενόχληση αποτελούν καθημερινά φαινόμενα. Πολλά παιδιά φοβούνται να μιλήσουν, με αποτέλεσμα να νιώθουν τον πόνο και την ανασφάλεια. Η ανάγκη αποδοχής από την ομάδα, η πίεση των συνομηλίκων και η έλλειψη ουσιαστικής επικοινωνίας με την οικογένεια συχνά εντείνουν το πρόβλημα, καθιστώντας αναγκαία την πρόληψη, την ενημέρωση και τη συστηματική στήριξη των νέων. (157 λέξεις)

2. Αγαπημένε μου πατέρα, σου γράφω γιατί δεν αντέχω άλλο να κρατώ κρυφό αυτό που μου συνέβη το καλοκαίρι του '84. Χρόνια το κουβαλώ μέσα μου και συχνά επιστρέφει στα όνειρά μου, γεμίζοντάς με φόβο και αγωνία. Εκείνο το απόγευμα ο ήλιος καθρεφτιζόταν στη θάλασσα κι εγώ ένιωθα χαρά και λαχτάρα να βουτήξω. Ξαφνικά, όμως, ο Δημήτρης μού πάτησε βίαια τους ώμους και μου έσφιξε τον λαιμό. Δεν πρόλαβα να πάρω ανάσα· το στόμα μου γέμισε νερό και πίστεψα πραγματικά πως θα πεθάνω. Πανικοβλήθηκα, σκέφτηκα εσένα και την οικογένειά μας. Ευτυχώς, ένας φίλος αντέδρασε, τον απομάκρυνε και έτσι κατάφερα να ανέβω στην επιφάνεια και να σωθώ. Από τότε δεν τον ξαναπλησίασα και δεν μίλησα σε κανέναν από ντροπή και βαθιά εσωτερική ανασφάλεια. Θα ήθελα, όταν επιστρέψω, να τα συζητήσουμε ήρεμα και με ειλικρίνεια από κοντά. Ήδη νιώθω ανακούφιση που σου ανοίγω την καρδιά μου και εμπιστεύομαι όσα συνέβησαν. Σε φιλώ γλυκά (150 λέξεις)